

60

*Actum in Curia Regia Varsaviensi,
Die Decima Mensis Janua-
rii, Anno Domini Millesimo,
Septingentesimo, No-
nagesimo, Secundo.*

AD Officium Aetque praesentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia personaliter veniens Magnificus Antonius Siarczyński Sacrae Regiae Majestatis, & Comitiorum Ordinariorum Generalium, atque Confederationis Generalis Regni Secretarius, Eidem Officio, Actisque Illius Constitutionem infrascriptam obtulit, & ad ingrossandum in Acta praesentia porrexit, tenoris talis:

SĄD ZIEMIANSKI.

ARTYKUŁ I.

O miejscach Sądu Ziemiańskiego.

Miejsca na Sądy Ziemiańskie wyznaczamy następujące, imo. iako to: w Prowincyi Małopolskiej w Województwie Krakowskim, dla Powiatu Krakowskiego i Proszowskiego, oraz i Xięstwa Siewierskiego, w *Krakowie*; Dla Powiatów, Xięskiego i Lelowskiego, w *Lelowie*. — W Województwie Sandomirskim, dla Powiatu Sandomirskiego, w *Sandomirzu*; Dla Powiatu Wislickiego, w *Nowym Korczynie*; Dla Powiatu Chęcińskiego i Opczyńskiego, w *Chęcinach*; Dla Powiatu Radomskiego, w *Radomiu*; Dla Ziemi Stężyckiej, w *Stężycy*. — W Województwie Kijowskim, dla Powiatu Kijowskiego i Zytomirskiego, w *Zytomierzu*; Dla Powiatu Owruckiego i Naddnieprskiego, w *Owruczu*; w Ziemi Chełmskiej z Powiatem Krasnostawskim, w *Miastach Chełmie i Krasnymstawie*, alternatę, zaczynając alternatę od Chełma. — W Województwie Wołyńskim, dla Powiatu Łuckiego Włodzimirsko - Nowogrodzkiego i Horyńskiego, w *Łucku*; Dla Powiatu Krzemienieckiego i Nadstuckiego, w *Krzemieńcu*; Dla Powiatu Włodzimiersko - Czerniechowskiego, w *Włodzimierzu*. — W Województwie Podolskim, dla Ziemi Kamienieckiej i Powiatu Czerwonogrodzkiego, w *Kamieńcu*; Dla Powiatu Latyczowskiego i Rowskiego, w *Latyczowie*. — W Województwie Lubelskim, dla Ziemi Lubelskiej i Powiatu Urzędowskiego, w *Lublinie*; Dla Ziemi Łukowskiej, w *Łukowie*. — W Województwie Bełzkim, w *Dubience*. — W Województwie Podlaskim, dla Ziemi Drohicckiej, w *Drohiczyńcu*; Dla Ziemi Mielnickiej, w *Mielniku*; Dla Ziemi Bielskiej, w *Tykoćcinie*. — W Województwie Braclawskim, dla Powiatu Braclawskiego i Nadbohskiego, w *Braclawiu*; Dla Powiatu Winnickiego, w *Winnicy*; Dla Powiatu Zwinogrodzkiego, w *Zwinogrodzie*. — W Prowincyi Wielkopolskiej, w Województwie Poznańskim; Dla Powiatu Poznańskiego i Międzyrzeckiego, w *Poznaniu*; Dla Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiej, w *Kościanie i Wschowie*, zaczynając od Kościana alternatę, gdzie złączone Powiatu Kościańskiego i Ziemi Wschowskiej Obywatele sądzić się będą. — W Województwie Kaliskim, dla Powiatu Kaliskiego i Konińskiego, w *Kaliszu*; Dla Powiatu Pyzdrowskiego i Srzedzkiego, w *Pyzdrach*. — W Województwie Gnieźnińskim, dla Powiatu Gnieźnińskiego i

A Kcyń-

Kcyńskiego, w Gnieźnie. — W Województwie Sieradzkim, dla Powiatów Sieradzkiego i Szadkowskiego, w Sieradzu; Dla Powiatów Piotrkowskiego i Radomskiego, w Piotrkowie; Dla Ziemi Wieluńskiej i Powiatu Ostreszowskiego, w Wieluniu. — W Województwie Łęczyckim, dla Powiatów Łęczyckiego, Orłowskiego, Brzezińskiego, i Inowłodzkiego, w Łęczycy. — W Województwie Brzeskim - Kujawskim, z Powiatami Brzeskim, Przedecim, Kowalskim, i Radziejowskim, w Mieście Brześciu - Kujawskim i Radziejowie. — W Województwie Inowrocławskim w Mieście Podgórzcu. — W Ziemi Dobrzyńskiej, dla Powiatów Dobrzyńskiego, Lipińskiego, i Rypińskiego, w Mieście Lipnie. — W Województwie Płockim, dla Powiatów Płockiego, Bielskiego, Raciążkiego, Sierpskiego, i Płońskiego, w Raciążu; Dla Ziemi Zawkrzyńskiej, dla Powiatów Sreńskiego, Niedzbarskiego, i Mławskiego, w Mławie. — W Xięstwie Mazowieckim; dla Ziemi Czerskiej, Powiatów Czerskiego i Garwolińskiego, alternatą, w Czersku i Garnolinie; Dla Powiatów Wareckiego i Groieckiego, w Warce i Gróycu, także alternatą; dla Ziemi Warszawskiej, w Warszawie; dla Wiżkiej, w Wiżnie; dla Ziemi Wyszogrodzkiej, w Wyszogrodzie; dla Ziemi Zakroczymskiej, z alternatą, iak dotąd, w Zakroczymiu i Nowym - Mieście; dla Ziemi Ciechanowskiej z alternatą, iak dotąd, w Ciechanowie i Prasnyszu; dla Ziemi Łomżyńskiej, w Łomży; dla Ziemi Rożańskiej z alternatą, iak dotąd, w Rożanie i Makowie; dla Ziemi Liwskiej, w Linie; dla Ziemi Nurskiej, w Ostrowiu. — W Województwie Rawskim; Dla Ziemi Rawskiej, w Białej, i w Rawie, alternatą; Dla Ziemi Sochaczewskiej, w Sochaczewie; Dla Ziemi Gostyńskiej, w Gostyninie i w Gąbinie z alternatą. — A w Prowincyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego miejsca na Sądy Ziemiańskie, tam oznaczamy, gdzie Seymiki tejże Prowincyi są Prawem przeznaczone.

2do. Domy Sądowe, które w miejscach na Sądy Ziemiańskie wyż wyznaczonych aktualnie znajdują się, służyć na dal mają, iak dotąd do odprawiania Sądów, Składu Aktów Ziemiańskich, i Karcellaryi; w miejscach zaś, w którychby Domów takowych nie było, te iak narychley wystawione bydź mają, a to z funduszu, który przez osobną uchwałę naszą obmyślemy, tak na wystawienie gdzie trzeba będzie, iako też i na utrzymywanie wszystkich Domów Sądowych; Domy takowe do żadnego partykularnego zamiaru, lub mieszkania, od kogożkolwiek używane bydź nie mają.

3tio. Również obmyślemy fundusz na wystawienie, i utrzymywanie Domów na Areszta, Wieże, i Więzienia.

4to. Dla opatrzenia bezpieczeństwa Domów Sądowych, iako też i Więzień, straż potrzebną dawać mają, te Kommendy Woyska Rzeczypospolitey, które w miejscach Sądowych konsystować będą. A nadto dawać będą Warę do Izby Sądowej w czasie odprawiających się Sessyi Sądowych, nigdy iednak Straże i Warty takowe używane nie będą do domów i mieszkań Sędziowskich partykularnych, w czym wszystkim Kommissya Woyskowa wyda Kommendantom potrzebne Instrukcyje i Ordynanse.

5to. Bezpieczestwo ogólne, tak dla samego Sądu aktualnie odprawiającego się, iako też szczególne w miejscu Sądowym dla Osób Sądowych, dla Offycyalistów Sądowych, zgoła dla wszystkich pod botkiem Sądu znajdujących się, warujemy, podług Praw wszystkim Juryzdykcyom służących.

A R T Y K U Ł II.

O liczbie Sędziów Sąd Ziemiański składających, tudzież o czasie i sposobie wybierania tychże Sędziów.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański, składać się będzie z Sędziów dziesięciu.

2do.

2do. Wszyscy ci Sędziowie obierani będą co cztery lata na Sejmikach Deputackich, na każdej takiej Elekcyi dawni Sędziowie na nowo obranemi bydź mogą.

3tio. Co się tycze Kondycyi do wyboru na Urząd Sędziego, Prawo o Sejmikach pod Artykułami VI. i VII. zachowane mieć chcemy przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich, z następującym ostrzeżeniem: 1mo. Nie mogą bydź obrani na Sędziów do iednego całkowitego Składu Sądowego dwie Osoby iednego imienia, oraz Teść z Zięciem. 2do. Nie mogą bydź obrani na Sędziów ci, którzy są *crimine notati* po Kondemnacie, lub Dekrecie, choćby nieostatecznym. 3tio. Nie może bydź na Sędziego obrany ten, któryby był od Urzędu Sędziowskiego odsądzony przez Wyrok Sądu Naywyższej Instancyi. 4to. Na Posłów i Deputatów na Trybunał nie będzie wolno obierać więcej, iak dwie Osoby z iednego całkowitego Składu Sądowego, to iest: iednego na Posła, i iednego na Deputata. 5to. Sprawowanie dotąd Urzędu wykonawczego *Officium executivum* zwanego, ma bydź liczone przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich za odbycie Funkcyi publiczney.

4to. Również przy Elekcyi Sędziów Ziemiańskich zachowane mieć chcemy Przepisy Prawa o Sejmikach w Artykule VIII., co do sposobu podawania się na Kandydatów: w Artykule X. co do Rugów tychże Kandydatów; w Artykułach XII. i XIII. co do sposobu, oraz porządku Elekcyi i Wortów sekretnych.

5to. Sędzia obrany nie będzie potrzebował Przywileiu dotąd zwyczajnego, ale na miejscu Przywileiu, odbierze *Laudum* Seymikowe, które służyć mu będzie za powód Elekcyi iego; Sędziowie obrani wykonają nieodwłocznie w miejscu Elekcyi Przysięgę, na Rotę Prawem przepisaną.

6to. Każdy Sędzia może w przeciągu lat czterech urzędowania swego złożyć swój Urząd Sędziowski, z tym iednak warunkiem, aby sześcią Niedzielami przed następującemi Sejmikami zapisał w Aktach Ziemiańskich złożenie Urzędu swego Sędziowskiego, dopóki iednak nowy na miejsce iego Sędzia wybrany nie będzie, obowiązki Urzędu swego Sędziowskiego pełnić winien.

7mo. Gdyby w przeciągu czteroletniego Urzędowania Sędziowskiego umarł który Sędzia, został Senatorem; Ministrem, Kommissarzem Rządowym, lub postąpił na wyższy iaki Urząd czynny, albo wszedł w aktualną Służbę Woyskową, wtedy na miejsce iego iany obrany bydź ma na pierwszych następujących Sejmikach.

A R T Y K U Ł III.

O Władzy Sądu Ziemiańskiego.

1mo. Sądy te Ziemiańskie, będą Sądami Pierwszey Instancyi zawsze gotowemi; od tych Sądów iść będzie podług przepisów Prawa, Appellacya do Trybunałów Głównych, *respectivè* każdej Prowincyi.

2do. Sądy te Ziemiańskie Pierwszey Instancyi, będą Sądami na te wszystkie Sprawy, które dotąd do Sądów Ziemiańskich, i Grodzkich należały.

A R T Y K U Ł IV.

O Obowiązках Sądu i Sędziów Ziemiańskich.

1mo. Sądów Ziemiańskich trzy będą Kadencye. 1wsza: Od Dnia 1go Kwietnia, do Dnia ostatniego Czerwca *inclusive*. 2ga: Od Dnia 1go Października, do Dnia ostatniego Grudnia *inclusive*.

3cia: Od Dnia 1go Stycznia, do Dnia ostatniego Marca *includivè*; każda z tych Kadencyi zaczynając się od Dnia sobie oznaczonego, choćby nawet w Dzień Świąteczny, trwać będzie bez przerwy do Dnia ostatniego tymże Prawem naznaczonego. Gdyby jednak Sprawy na jedną Kadencyą przypadające wszystkie odsądzone zostały, wtedy wolno będzie Sędziom teyże Kadencyi rozierać się nieinaczej jednak, iak pod warunkiem niżej opisanym.

2do. Na odpoczynek Sądowy naznaczymy w każdym Roku Miesiący trzy, to jest: Lipiec, Sierpień, i Wrzesień.

3tio. Sędziowie obrani zechawszy na rozpoczęcie Sądów dnia 1. Kwietnia podzielą się na dwa Komplet, tak, ażeby pięciu Sędziów do iedney Kadencyi przywiązanych było; rozkład takowy Osób na Kadencye zrobią Sędziowie między sobą jednomyślnością, albo większością Wotów sekretnych, i w Protokule Sądowym zapiszą.

4to. Sędzia z drugiego Kompletu, nie będzie mógł w czasie nie swojej Kadencyi, ani zasiadać, ani decydować w Sądzie, ani w Izbie Sądowej w czasie namowy znajdować się. Sędzia w czasie Kadencyi, nawet do której jest wyznaczonym, należec nie może do Decyzyi tey Sprawy, w której przytomnym nie był na obustronnym wywodzie.

5to. Komplet do sądenia najmniejszy będzie z Osób trzech.

6to. Prezydować będzie ten z Sędziów aktualny Komplet składających, który jest pierwszym z porządku Elekcyi w *Laudum* zapisany.

7mo. Sędzia aktualny Komplet składający, nie może bydź z miejsca ruszany, czyli od sądenia Sprawy iakiey wyłącany, tylko w przypadkach: 1mo. W swojej własney Sprawie będąc Stroną czyniącą, bądź Powodową, bądź Odwodową. 2do. Będąc od drugicy Strony pociągnięty, a Wyrokiem Sądu do tey Sprawy połączony. 3tio. W Sprawach Rodziców, Braci rodzonych, i Dzieci.

8vo. Gdy z porządku wołanych Wpisów przypadać będzie Sprawa, przez którą Sędziowie aktualny Komplet składający, byłiby w Sprawę zajęci, tak, że Komplet aktualny Sądowy nie byłby dostateczny, wtedy Sąd przy Aktoracie takowym zapisawszy świadectwo, iż w tey Sprawie Kompletu Sądowego nie było, a dalsze naseępujące Wpisy wołać i sądzić ma. Za złożeniem zaś Kompletu, Aktorat z powyższym świadectwem zostawiony, wołać i sądzić powinien przed innemi wszystkimi Sprawami. Jeżeliby zaś Sędziowie cały Sąd Ziemiański składający, byli zajęci do Sprawy iakiey, tak, iżby ciż Sędziowie w któreykolwiek Kadencyi, Kompletu Prawem przepisanego, składać nie mogli, i dla tey przyczyny Sprawa takowa nie mogłaby bydź sądzoną, na ów czas Sprawa takowa odesłana bydź powinna do Trybunału *respectivè* swojej Prowincyi, *pro determinatione fori*.

9no. Kondemnata otrzymana na Sędziu w czasie Sędziowskiej Funkcyi iego, byleby nie była w Kryminalney Sprawie, tsmować nie będzie Sędziemu sprawowania Urzędu iego Sędziowskiego.

10mo. Każda Decyzya Sądu jednomyślnością, albo większością zdań stanowiona będzie; w przypadku równości zdań, Sędziowie aktualny Komplet składający, ciągnąc będą losy, a który z nich wezmie los do Decyzyi, ten równość zdań rozwiąże.

11mo. Sąd Ziemiański mieć będzie osobny Protokół rozpisowy, w którym Sędziowie zdania swoje przeciwne większości, zapisywać powinni z podpisem ręki własney, a to na teyże samey Sessyi, i nie wychodząc z Izby Sądowej. Rozpis iednak takowy nie ma nic ubliżać Wyrokowi Sądu większością zdań zapadłemu.

12mo. Żaden Sędzia w czasie Ustępu, czyli namowy, wychodzić z Izby Sądowej nie ma, dopóki Dekret promulgowany nie będzie; nikt w czasie teyże namowy znajdować się w Izbie Sądowej nie będzie mógł, tylko same Osoby Sądowe aktualny Komplet składające; tudzież Pisarz Sądowy, lub miejsce iego zastępujący.

13to. Sessye Sądowe będą tylko raz na dzień, od godziny osmey ranney, do godziny pierwszey z południa. Dnie wolne od Sessyi będą Niedziele i Święta, także dnie w czasie odbywających się Sejmików, i trzy dni po Sejmikach, a to w miejscu, gdzie się Sejmiki odbywają. Waruiemy iednak, iż tak oznaczone dnie i godziny wolne od Sessyi Sądowych przerywać nie mają raz rozpoczętey namowy.

14to. W inne zaś dnie, każdy Sędzia obowiązany będzie przychodzić punktualnie na Sessye Sądowe o godzinie Prawem wyższym oznaczoney, i na teyże Sessyi aż do skończenia iey znajdować się. I dla tego mieć chcemy, ażeby przytomność każdego Sędziego, tak co do dnia Sessyi, iako też i iey godziny wiernie zapisywaną była. Na zrywających komplet rygor Prawa rozciągamy, nieprzytomność zaś Sędziego zrywającego komplet, z przyczyny choroby, ma być przez tegoż Sędziego zaprzysiężona.

15to. Gdyby wczasie Kadencyi Sądów, kiedy Sędziowie po odsądzeniu Spraw wszystkich na też Kadencyą przypadających rozładają się, zdarzyła się Sprawa iaka, bądź Cywilna, bądź Kryminalna, wtedy Pisarza Aktowego obowiązkiem będzie uwiadomić Sędziów do teyże Kadencyi należących, o potrzebie ziechania się ich, którzy to Sędziowie za odebraniem uwiadomienia takowego, obowiązani będą ziechać się natychmiast do miejsca Sądów ich przeznaczonych, i Sprawę przypadającą bez odwłoki sądzić. Gdyby zaś w czasie Miesiący do odpoczynku sądowego, podług Punktu drugiego tegoż Artykułu, zdarzyła się Sprawa iaka Kryminalna, wtedy Pisarza Aktowego obowiązkiem będzie uwiadomić Sędziów następujący Komplet składających, którzy odebrawszy takie uwiadomienie, zaraz ziechać, i Sprawę takową bez odwłoki sądzić powinni.

16to. Każdy Sąd Ziemiański kończący Kadencyą swoją, przesyłać będzie Rapport do Króla przez Ministra Pieczęci w Straży o Regestrach i Sprawach odsądzonych, oraz do sądenia zostających, niewymieniając iednak Osób w Sprawy wchodzących, tudzież Rapporta o przytomności Sędziów i zachowaniu Kompletu, takowe Rapporta Sąd kaze wciągać do Ksiąg Sądowych.

17to. Ciż Sędziowie Ziemiańscy, *respectivè* Prowincyi, będą sprawować Urząd wykonawczy, dotąd *Officium executivum* zwany, będą exekwować Dekreta Trybunalskie, i innych wszystkich Juryzdykcyi, będą mocni exekwować Dekreta Sądów Ziemiańskich, choćby innego Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, Tradycye na mocy Dekretów wszelkich Juryzdykcyi czynić może Sędzia któregokolwiek Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, *respectivè* Prowincyi.

18to. Sędziowie Dekreta exekwujący, nie mają nic więcej od Stron wymagać nad to, co w urządzeniu około tego, dla nich wyznaczone będzie.

19to. Chociażby który z Sędziów na drugie cztery lata nie był znowu obrany, iednakże wykonywać mocen będzie te Dekreta, na wykonanie których w czasie funkcyi swojej Sędziowskiej, z któregokolwiek Sądu był wyznaczonym.

20to. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pieczęć z Herbem swego Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu, z napisem: Pieczęć Woiewództwa, Ziemi lub Powiatu N.

A R T Y K U Ł V.

O Wyborze Pisarza Sądu Ziemiańskiego i iego obowiązkach.

1to. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pisarza swego, ten Pisarz obierany będzie na lat Siedm, przez cały przytomny skład Sądowy iednomysłnością, albo większością wotów sekretnych; Kondycye do wyboru na Pisarza Sądów Ziemiańskich, mają być zachowane też same, które są przepisane w Prawie o Sejmikach, pod Artykułem VI. i VII. do wszystkich Urzędów Elekcyinych.

2do. Obowiązki Pisarza są następujące: 1. Zasiadać w Sądzie, lecz *sine voce decisiva*, Zapisywać przytomność Sędziów, tak co do dnia, iak też i godziny Sessyi Sądowych. 3. Protokoły Sądowe i Regestra

utrzymywać, Dekreta w Polskim języku pisać, i napisane z rozkazu Sądu czytać, i te żądający stronie wydawać. 4. Wpisy przyjmować, te zaraz, skoro przez Stronę za okazaniem Relacji Pozwów podane będą, do Regestrów wpisywać. 5. Tranzakcyę Wieczyste przed Sądem przyznawane do Xiąg wciągać.

3to. Pisarz zawsze przytomnym na Sądach być powinien, wyiswszy, gdyby z przyczyny nieuchronney potrzeby za pozwoleniem Sądu, był oddalony, lub w przypadku choroby, a wtedy Sąd wyznaczy tymczasowego Zastępcę jego, który na rotę Pisarza ma przysiądz.

4to. Pisarz ten, nie będzie mógł odmówić Stronie żądającej Extraktu, bądź Dekretu, bądź jakowey sentencji w Sprawie zapadłej, i nie może należeć do exekucyi żadnych Dekretów.

5to. Pisarz ten będzie pod Zwierzchnim rzadem Sądu, którego jest Pisarzem; tenże Sąd może go odsądzić od funkcyi, za niedopełnienie obowiązków jego prawem przepisanych, wszakże z wolną Appellacyą do Trybunału; w przypadku jednak Sądu takiego na Pisarza, komplet aktualny Sądowy obwieścić winien wszystkich Sędziów, do całkowitego Składu Sądu Ziemiańskiego należących, a za zieżaniem się Sędziów w komplecie najmniej pięciu Osób przystąpi do sądzienia Sprawy takowey.

6to. Gdyby Pisarz umarł, był odsądzony, zrzekł się przed Sądem funkcyi swoiey, albo na wyższy Urząd postąpił, wtedy komplet aktualny Sądowy ostrzeże wszystkich Sędziów do całkowitego składu Sądu Ziemiańskiego należących, i po takowym ostrzeżeniu za zieżaniem się Sędziów w komplecie najmniej pięciu Osob, obierze innego na miejsce jego do czasu nowey Elekcyi, co lat siedm z mocy Prawa tego przypadającej.

A R T Y K U Ł VI.

O wyborze Pisarza Aktowego i jego obowiązkach.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Pisarza Aktowego, Pisarz ten obrany będzie na Sejmikach Deputackich. Kadencye Elekcyi jego są też same, które są przepisane w Prawie o Sejmikach, pod Artykułami VI. i VII. do wszystkich Urzędów Elekcyjnych.

2do. Pisarz ten będzie pod zwierzchnim dozorem Sądu: mieć ma potrzebnych dla pomocy sobie przysięgłych Regentów i Kancellarzystów, za których będzie Sądowi w odpowiedzi.

3to. Urząd Pisarza tego będzie dożywotni, i na jego miejsce inny obrany być nie może, tylko po śmierci, postąpieniu, odstąpieniu, lub odsądzeniu za przewinienie; nie może jednak Pisarz ten postąpić, ani odstąpić, dopóki nie uczyni sprawy z Urzędowania swego, nie zda w całości Archiwum, i od Sądu Ziemiańskiego zakwitowanym nie będzie.

4to. Pisarz ten nie będzie mógł odstąpić od swego Urzędu, tylko szczęścią Niedzielami przed następującymi Sejmikami, a to przez oświadczenie Sądowi Ziemiańskiemu na piśmie podane, które to oświadczenie w Protokół Sądowy wciągnięte być powinno.

5to. W przypadku śmierci Pisarza Aktowego, lub odsądzenia jego przed przypadaniem Sejmików, Sąd Ziemiański ma obrać tymczasowego Pisarza z Regentów jego, który obowiązki do Urzędu jego przywiązane sprawować będzie powinien, dopóki nowy Pisarz na następujących Sejmikach obrany nie będzie.

6to. Pisarza Aktowego szczególnym obowiązkiem będzie: 1. Mieć w pilnym dozorcze Archiwa i Kancellarye. 2. Aktykacye, Przyznania i Suscepty w Polskim języku przyjmować, tudzież i Tranzakcyę wszelkie, w czasie nieprzytomności Sądu. 3. Extrakty wydawać. 4. Księgi w najlepszym porządku utrzymywać. 5. Mieć zwierzchni dozór nad Regentami i Kancellarzystami, zgoła co tylko do bezpieczeństwa i porządkowego utrzymywania Archiwum Ziemiańskiego należy, i co szczególniejszym Prawem przepisano mu będzie, to wszystko dopełniać obowiązkiem będzie Pisarza Aktowego.

7mo. Pisarz Aktowy na Sejmikach obrany, obeymie zaraz pod rząd swóy Archiwa, tak Ziemskie, iako też Archiwa do Kancellaryi Grodzkiej dotąd należące. Każdy zdający Archiwum Pisarzowi temu powinien mu podać dokładny Regestr spisanych Xiąg, Pisarz przyjmujący Archiwum, zweryfikuje Regestr takowy, zweryfikowany podpisze własną ręką, sposobem Rewersu i do Oblaty poda; gdy tym sposobem obeymie Archiwum, poda Sądowi całkowity Regestr Xiąg przyjętych, a Sąd wyznaczy z grona swiego Osoby w liczbie, iaką za potrzebną uzna do zweryfikowania takowego rejestru, po zweryfikowaniu zaś dokładnym, Regestr cały podpisze, i do Oblaty podać każe. Sąd zaś obowiązkiem szczególnym odtąd będzie, przy końcu każdej Kadencyi rewidować Protokoły zapisywanych Tranzakcyi przez czas Kadencyi, i takowe Protokoły zasummowawszy, podpisywać.

A R T Y K U Ł VII.

O wyborze i obowiązkach Instygatora Sądów Ziemiańskich.

1mo. Każdy Sąd Ziemiański mieć będzie Instygatora, którego sam iednomyślnością, albo większością zdań obierze.

2do. Obowiązkiem Instygatora będzie czynić w Imieniu i z rozkazu Sądu, w Sprawach bezpieczeństwa Sądu, i w Sprawach Kryminalnych, choćby Delatora nie było, i to wszystko dopełniać, co mu tenże Sąd w obowiązkach iego przepisze.

A R T Y K U Ł VIII.

O Ustanowieniu Woźnych.

1mo. Sąd każdy Ziemiański będzie miał dwóch Woźnych, których sam iednomyślnością, albo większością wotów obierze. Gdyby który Obywatel żądał u Sądu ustanowienia Woźnego iakiego, Sąd mocen będzie to uczynić, a po uczynionym dokładnym examine osoby na Urząd Woźnego przez Obywatela zaleconey, i wysłuchaniu Prawem przepisanej iemu Przysięgi, wyda mu Autentyczny Instrument.

2do. Woźni mogą być iakieykolwiek Kondycyi, byle byli Ludźmi dobrej Wiary, nie podpadali żadnemu zarzutowi karę kryminalną za sobą ciągnącemu, i umieli czytać i pisać. Woźni zaś dotąd już kreowani, przy pełnieniu obowiązków swoich zachowują się.

3tio. Powinnością Woźnego będzie dopełniać te wszystkie obowiązki, które Prawa szczególne Urzędowi iego przepisują.

A R T Y K U Ł IX.

Rota Przysięgi Sędziego.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trócy
„ Świętey Jedynemu, iż obrany na Urząd Sędziego, spory między Stro-
„ nami do Sądu przychodzące, według Prawa pisanego, i według do-
„ wodów w Sądzie złożonych, a nie według wiadomości swoiey, nie
„ nie przydając, ani uymując, sprawiedliwie sądzić będę, żadney Stro-
„ nie w sporach Sądowych będącey, rady dawać nie będę, darów za-
„ dnych i obietnic, ani przez siebie, ani przez inne osoby od Stron
„ sądzących się, pod żadnym pozorem, ani przed Sprawą, ani w cza-
„ sie Sprawy, ani po Sprawie nie przyjmę, sekretu Izby nie wydam,
„ w wykonywaniu Dekretów i innych Sądowych Wyroków, podług Prawa
„ i przepisu tychże Dekretów i Wyroków zachowam się, zapłatą od tako-
„ wych obowiązków taką tylko kontentować się będę, iaką przez Prawo
„ iest ustanowiona, większey ani wymagając, ani dobrowolnie ofiarowaney
„ przyjmując, i w całym ciągu Urzędowania moiego, pilnując we-
„ wszystkim Prawa, Boga mając przed oczyma, podług sumnienia
„ mego, niczym nie uwodząc się, zdanie moie w każdej sprawie da-
„ wać będę; tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna iego Męka

Rota Przysięgi Pisarza Sądowego.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trócy
„ Świętey Jedyneemu, iako obowiązków Urzędu mego niniejszym Pra-
„ wem opisanych, ściśle dopełniać będę, i wszystkie Stron spory,
„ wniesienia i dowody pilnie zważać i w nich podług Prawa pisanc-
„ go i dowodów w Sądzie złożonych doradzać, wszystkie Rezolucye
„ Sądowe, tak, iak z iednomyslności lub większości zdań wypadną, w
„ Protokół wciągać, podług nich Dekreta układać, Wpisy podług Pra-
„ wa przyjmować będę, sekretu Izby nie wydam, żadney Stronie pra-
„ wuiący się rady dawać nie będę, zgoła w całym Urzędowaniu mo-
„ im samego Boga przed oczyma mając, Prawa i przepisy iego za pra-
„ widło mieć będę, tak mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna Je-
„ go Męka.

Rota Przysięgi Pisarza Aktowego.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trócy
„ Świętey Jedyneemu, iako powinności Urzędu mego niniejszym Pra-
„ wem przepisanych, wiernie i pilnie dopełniać będę, wszystkie zlecenia
„ od Sądu mnie dane, skutecznie, i onym posłusznym będę, nad wy-
„ znaczoną Prawem opłatę, większey wyciągać, ani dobrowolnie na-
„ wet ofiarowaney przyjmować nie będę, i w całym Urzędowaniu, Pra-
„ wo i przepisy iego za prawidło mieć będę, co wszystko obowiąz-
„ ię się dopełnić, pod odpowiedzialnością z osoby i majątku mego, tak mi
„ Panie Boże dopomóż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Instygatora Sądu.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trócy
„ Świętey Jedyneemu, iako Sądowi we wszystkich nakazach do mnie
„ ściągających się, posłuszny będę, też nakazy i rezolucye Sądowe do-
„ pełnię i skutecznie, oraz wszelkie obowiązki niniejszym Prawem
„ dla mnie przepisane, wykonywać iak najszybciej będę, tak mi Pa-
„ nie Boże dopomóż i niewinna Syna Jego Męka.

Rota Przysięgi Woźnych.

„ Ja N. Przysięgam Panu Bogu Wszechmogącemu w Trócy
„ Świętey Jedyneemu, iako Sądowi we wszystkich iego rozkazach do mnie
„ ściągających się posłuszny będę, też rozkazy i rezolucye Sądowe, mnie
„ do położenia, lub oznajmienia Stronom zleczone, tymże Stronom odda-
„ wać, i do najbliższej ich wiadomości, iaka tylko z mey strony dopełniona
„ bydz może, donosić, oraz zeznania położonych i oznajmionych, naj-
„ wierniey, bez żadney przewłoki czynić, opłaty większey nad wy-
„ znaczoną Prawem od Stron wymagać nie będę, zgoła wszystkie po-
„ winności niniejszym Prawem przepisane, najszybciej dopełniać, pod
„ odpowiedzialnością Sądowi z osoby i majątku mego obowiązuję się, tak
„ mi Panie Boże dopomóż i niewinna Syna Jego Męka.

Stanisław Nałęcz Małachowski Ref: Kazimierz Xiążę Sapieha Generał
W. K. Sejmowy i Konfederacyi Artt: Litt: Marszałek Konfede-
Prowincyi Koronnych Marszałek. racyi Wo Xa Lit.

Woyciech Leszczyc Skarszewski Biskup Hełmski i Lubelski, wy-
znaczony z Senatu z Prowincyi Małopolskiej do Deputacyi Konstytuc-
Kazimierz Konst: Plater Kaszt: Gfu Trockiego Deputowany z Senatu W.
X: Litt: Jan Ossoliński Starosta i Poseł Drohicki Deputowany z Prowincyi
Małopolskiej. Tomasz Wawrzecki Poseł Brasławski Deputowany doKon-
stytucyi. Jan Nepomucen Zboński P. Z. Dobr: Deputt: z Prowincyi Wielk:
Post cujus Constitutionis in Acta presentia ingrossationem, Originale
ejusdem offerenti eidem pravia Officii sui quietatione est extraditum.

HERMAN mpr.

Legit Kaniewski.